

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quęstio prima. Vtrum voluntas dei semper efficaciter impleatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

quod fit, & sic est operatio, vel respectu mali quod fit, & sic est permissio.

8 AD Primum argumentum dicendum quod voluntas signi, quae est operatio non distinguitur a voluntate beneplaciti, quasi non sint uniformiter de eodem, sed quia voluntas beneplaciti est voluntas propriae, & operatio non dicitur voluntas dei nisi metaphorice sicut signum, quem admodum vna dicitur sana.

9 Ad secundum dicendum quod illud quod Deus vult voluntate signi quandoque vult voluntate beneplaciti, nec tamen propter hoc frustra distinguitur vna contra alteram, quia non secundum eandem rationem conuenit nomen voluntatis vtrique: ut dictum est, quandoque vero non vult Deus voluntate beneplaciti quod dicitur velle voluntate signi, nec tamen propter hoc signa dicenda sunt falsa, quia non sumuntur proprie, sed metaphorice, ut quia sic est in nobis, similiter attribuitur deo, non quidem intendentes illud idem esse in deo, sed aliquid correspondens, prout naturae diuinae conuenit quemadmodum deo attribuitur esse aratum (metaphorice quidem) sed non false.

DISTINCTIO XLVI.
Sententia litterae huius distinctionis in generali & speciali.

HIC oritur quaestio. Superius determinauit magister de voluntate diuina in se, hic determinat de eius impletione. Et diuiditur in duas partes. Primo determinat de quibusdam quae videntur impedire impletionem diuinae voluntatis. Secundo probat eam efficacem in omnibus. Secunda incipit in principio. 47. dist. voluntas quippe dei, prima est principalis lectionis. Et diuiditur in duas secundum duas quaestiones quas mouet. Primo enim quaerit vtrum omne quod vult Deus, fiat. Secundo vtrum aliquid fiat quod Deus non vult fieri. Secunda ibi, Ideoque cum confert. Secunda istarum diuiditur in tres partes. Primo mouet quaestionem. Secundo tangit super hoc diuersas opiniones. Tertio profertur. Secunda ibi, Super hoc diuersi. Tertia ibi, Qui enim dicunt deum. Hae vltima diuiditur in tres partes. Primo enim profertur opinionem primam. Secundo istam. Tertio elicit alteram istam. Secunda ibi, Illi vero. Tertia ibi. Hae igitur & alia. Secunda istarum diuiditur in tres partes. Primo enim secundum opinionem illam respondet ad rationes alterius partis. Secundo confirmat opinionem istam. Tertio determinat quoddam dubium. Secunda ibi, Si quis igitur diligenter. Tertia ibi, iam sufficienter dictum est. Et haec est diuisio lectionis & sententia in generali.

2 IN speciali vero sic procedit. Et proponit primo quod voluntas beneplaciti cassari non potest. Deinde quaerit vtrum Deus aliquid voluerit quod factum non fuerit, & probat quod sic, quia vult omnes homines saluos fieri non tamen saluantur. Voluitque congregare omnes filios Hierusalem, qui tamen non fuerunt congregati. Et respondet Magister quod omnino quaecumque vult fiunt: illa autem de quibus obiectum est non simpliciter voluit, sed magis quod verba illa proferantur ad denotandum quod quicumque saluantur & congregantur sola Dei voluntate saluantur & congregantur sicut dicitur Ioan. 1. Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, non quia omnes illuminentur a vero lumine gratiae, sed quia non illuminantur nisi ab ipso. Postea quaerit vtrum mala fiant ipso volente. Postea ponit opiniones iuxta hoc dicens, quod quidam dicunt quod sic vult Deus mala esse vel fieri, quidam vero dicunt contrarium, vtrique tamen in hoc concordant quod Deus non vult mala. Postea inducit tres rationes per quas prima opinio confirmatur. Quarum prima est potentiae omnipotentis resisti non potest, sed si Deus vellet mala non fieri cum tamen fiant, voluntas Dei non impleteretur, sed ei resisteretur, quod est inconueniens: vult ergo Deus mala fieri. Secunda ratio talis est, aut Deus vult mala fieri aut non fieri, sed non vult non fieri, ergo fieri vult. Minor patet, scilicet hoc quod non vult non fieri, quia si vellet non fieri, nunquam fierent, voluntati enim eius nihil resistit. Tertia ratio talis est, Deus vult omne bonum, sed bonum est mala fieri, nisi enim esset bonum, non permitterentur fieri, ergo Deus vult fieri mala. Postea ponit responsiones eorum quae sunt de altera opinione. Ad istas rationes,

respondet autem ad duas primas, quia non est concedendum quod deus velit fieri mala, quia sic esset iniquus, nec quod vult non fieri, quia sic nunquam fierent: sed est dicendum quod non vult ea fieri, & quod arguitur tertio, quod mala fieri est bonum. Dicendum quod non est bonum simpliciter, sed est bonum in quantum ex malis possunt elici bona: & etiam incidere dicitur quod aliquid est bonum in se, & facienti, & ei cui fit, ut praedicare fidelibus veritatem propter Deum. Aliud est bonum in se & ei cui fit, sed non facienti, ut dare elemosinam pauperi, non propter deum. Aliquid est in se malum & facienti, sed ex eo proueniunt aliqua bona, ut mala quae faciunt ad pulchritudinem vniuersi & perfectum peccatis, ex malis enim penes multa bona proueniunt. Postea confirmat hanc opinionem, scilicet quod Deus non velit mala fieri, quod probat per hoc quod si deo volente fierent mala, fierent Deo auctore: ergo Deus est auctor, quod homo fit deterior, quod inconueniens esset de quolibet sapiente. Item probat expresse per autoritatem Aug. quod Deus non est auctor, quod homo fit deterior vel peccator. Item Deus non est causa tendendi in non esse, malum tendit ad non esse, ergo Deo auctore non fiunt mala. Postea secundo arguit quod secundum quosdam verum est a Deo, sed mala fieri est verum, ergo ipso facto malum est a Deo. Et respondet quod ipsa res dicta (scilicet malum) non est a Deo, sed locutio quae est vera. Vltimo probat Magister primum, scilicet quod Deus non vult mala fieri. Et in hoc terminatur sententia in speciali.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum voluntas Dei semper efficaciter impletur.

Thom. 1. q. 19. ar. 6.

Circa distinctionem istam primo quaeritur, vtrum dei voluntas semper efficaciter impletur. Et videtur quod non, quia omnis effectus qui est causa quae impeditur non potest, est necessarius, sed non omnia quae sunt a deo sunt necessaria, ergo voluntas dei mediate qua producit quicquid producit, potest impediri, non ergo semper efficaciter impletur.

2 Item primum ad Tim. 2. dicitur quod Deus vult omnes homines saluos fieri, non saluantur, ergo voluntas Dei non semper impletur.

3 IN CONTRARIUM est quod dicitur Sap. 12. subest enim tibi cum volueris posse, sed voluntas cui subest potestas, efficaciter impletur, ergo &c.

4 RESPONSIO. Dicenda sunt duo. Primum est quod voluntas dei semper infallibiliter impletur, loquendo de voluntate beneplaciti, non signi. Secundum est, quod licet infallibiliter impletur, tamen non imponit necessitatem rebus.

5 PRIMVM patet sic, illa voluntas quae agit per talem potentiam, quae impeditur non potest, nec in se, nec in mediis per quae agit, semper infallibiliter producit suum effectum, sed voluntas diuina agit per talem potentiam quae impeditur non potest, nec in se, nec in mediis per quae agit, ergo semper & infallibiliter producit suum effectum. Maior est clara de se, sed minor probatur, quia voluntas diuina agit per potentiam diuinam exequentem illud quod scientia dicitur, & voluntas imperat, ut dictum fuit supra sicut. 38. q. 1. potentia autem diuina non potest impediri in se (non enim potest deficere omnino, sicut ignis potest extingui, nec minui, sicut calor vel alia qualitas potest remitti in tantum, ut non possit in effectum in quem alius posset) nec potest impediri in mediis per quae agit, tum quia sine quocumque medio agente, potentia diuina producere potest omnem producibile quod non implicat contradictionem, in productione etiam rerum non supponit necessario subiectum, tum quia si quandoque agat mediate alio, & supposito subiecto, tamen excludere potest omne impedimentum incidens circa medium per quod agit, vel circa subiectum in quod agit. Nam Deus potest omnem quod non implicat contradictionem (ut dictum fuit supra) sed non potest velle aliquid quod implicet contradictionem, quia illud non potest habere rationem entis aut boni, ergo nihil quod Deus velit fieri, potest habere impedimentum cuius amotio implicet contradictionem, potest ergo omnem tale impedimentum per diuinam potentiam amoueri, & sic impediri non potest,

potest, nec in se, nec in medijs per quæ agit, nec per subiectum in quod agit. & hoc est quod dicit Aristot. 9. met. q. volens & eligens statim agit ea, quorum habet potentiam, nec oportet addere si non aliquid impedit, quia potentia simpliciter excludit omne impedimentum. & sic patet primum.

6 Quantum ad secundum (s. q. voluntas dei nullam necessitatem imponit rebus volitis) sciendum q. loquendo de necessitate simpliciter, voluntas diuina, nec imponit, nec imponere potest rebus necessitatem, nec res creatæ sunt capaces talis necessitatis. Cuius ratio est. Primo ex parte voluntatis diuinæ, quia agens liberè, per actionem liberam non potest tribuere rei productæ, q. non possit non esse simpliciter & absolute quocunq. agente, sed voluntas diuina liberè producit res creatas (vt probatum fuit supra) ergo non potest conferre rebus creatis, q. non possit non esse simpliciter & absolute quocunq. agente.

Minor iam patet, sed maior probatur, quia hæc est natura agentis liberè, q. agens quantum est de se potest agere & non agere, & per consequens res potest esse & non esse, propter quod per talem actionem nunquã potest habere absolutam necessitatem. Per idem patet q. res creatæ non sunt capaces talis necessitatis, quia illud quod secundum se totum dependet ab alio in fieri & in esse nõ potest esse necessarium simpliciter & absolute, nisi illud a quo dependet insinat in ipsum ex necessitate, sed res creatæ totaliter dependent a deo in fieri, & in esse, ergo non possunt esse necessaria, nisi dicatur quod deus insinat in eas ex necessitate: quod non est verum: solum ergo illa sunt necessaria simpliciter & absolute: ad quæ est actio diuina ex necessitate, & tales sunt solæ personæ diuinæ.

7 Si verò loquamur de necessitate quam res creatæ habere possunt sub libertate diuina per causas medias. Sic dicendum est q. non omnes res de necessitate eueniunt, sed quedam sic, & quedã non. Cuius ratio est, quia agens per intellectum & voluntatē producit effectum, non qualis est ipse, sed qualē præconcepit & vult producere, alias non ageret per intellectum & voluntatē, sed deus qui est agens per intellectum & voluntatem eadem scientia, & voluntate potest præconcepere, & velle quedã euenire medijs causis necessarijs, & hæc vocantur iater res creatas necessaria, & alia euenire medijs causis cõtin gentibus, & hæc dicuntur contingentia, ergo voluntas diuina nõ imponit omnibus rebus volitis necessitatem: sed quibusdam imponit necessitatem, qualem capere possunt res creatæ, & permittit libertas volutatis diuinæ, alijs autē imponit contingentia duplicem, vnam respectu sui (quia liberè vult) & hæc est communis omnibus creatis, aliam respectu causarum mediarum, quæ est quibusdam specialis.

8 Ex quo patent duo. Primum est, quod non bene dicunt illi qui dicunt q. omnia de necessitate eueniunt per comparisonem ad voluntatem diuinam, quia vt visum est, omnia respectu voluntatis diuinæ eueniunt liberè, & ideo absolute loquendo possunt nõ euenire quãuis (stante suppositione q. sint volita) nõ possunt nõ euenire, sed hæc est necessitas suppositionis tantum.

9 Secundum est quod necessitas & contingentia quæ est in rebus per comparisonem ad causas medias est intentã & ordinata a voluntate diuina, propter quod male dicunt qui eam reducunt solum in causas medias, sequeretur enim quod non esset intentã, sed casualis, quod nõ est verum.

10 Ad primum argumentũ dicendum q. non omnis effectus qui est a causa quæ impediti nõ potest esse necessarius, nisi causa illa agat ex necessitate nature, si verò agat liberè nõ est verum, quia quod agit liberè potest nõ agere, & per cõsequens effectus potest non esse, talis autem est voluntas diuina (vt declaratum est) quare &c.

11 Ad secundum dicendũ quod verbum Apostoli propter quod forte introducta est questio tripliciter exponitur. Vno modo ad Aug. in fine Enchiridij sic, q. talis modus loquendi est in dicto Apostoli sicut si in vna ciuitate esset tantũ vnus magister qui doceret pueros, tunc enim posset dici quod ille magister doceret omnes pueros ciuitatis, non quia omnes docerentur, sed quia nullus doceretur nisi per eum. Simili modo dicit Apost. quod deus

vult omnes homines saluos fieri, nõ quia omnes velit saluari, sed quia nullus saluatur nisi per eius voluntatem. Secundo modo exponitur ab eodẽ ibidem (scilicet q. ibi fit distributio pro generibus singulorũ & non pro singulis generum) vt fit sensus quod de singulis generibus hominum vult deus aliquos saluos fieri. Tertio modo exponitur a Damasc. lib. 2. cap. vltimo & penultimo, vbi distinguit voluntatē Dei in antecedentem & consequentem, & dicit q. deus vult omnes homines saluos fieri voluntatē antecedente, non autē voluntate consequente. Quid autē vocetur secundũ ipsum voluntas antecedens & cõsequens, notandum q. in voluntate diuina cũ sit summe simplex non potest diuersitas inueniri, ratione tamen voliti nihil prohibet eam diuersimode considerari, secundum diuersas condiciones volitorum. Volitum autem, de quo nunc loquimur est creatura rationalis quæ est ordinabilis in beatitudine in qua est duo considerare. s. id quod ordinatur, & auxilia quibus iuuatur ad consequendũ finem ad quẽ ordinatur: & secundum vtrumq. istorũ accipi potest distinctio voluntatis in antecedentem & consequentem, in eo enim q. ordinatur ad beatitudinẽ est considerare naturam & personã, quãtum ad naturam deus vult oēs homines saluos fieri in quantum dedit omnibus naturam capaceam beatitudinis, & ordinabilem ad beatitudinem. Quantum verò ad personam non vult omnes homines saluos fieri. Actiones autem sunt personæ & suppositi, & quia multi deuiat a fine vltimo per suas actiones prauas, ideo quãtum ad ea quæ sunt personæ nõ vult deus oēs saluos fieri. Prima autē volũtas dicitur antecedens. Secunda cõsequens, quia prius est considerare naturã ordinabilem in fine q. actiones personæ quibus finem consequitur vel ab ipso deuiat, & sic patet q. quantum ad id quod in finem vltimum ordinatur, deus voluntate antecedente vult omnes saluos fieri: & nõ voluntate consequente, patet item quod sit ibi voluntas antecedens & cõsequens. Itẽ secundo quãtum ad auxilia quibus creatura iuuatur, potest eadem distinctio volũtatis sumi, sunt enim quedã communia auxilia quæ dantur omnibus vt salui fiant, scilicet liberum arbitrium, præcepta, consilia, & huiusmodi quibus oēs possunt dirigi in his quæ pertinent ad salutem sunt nihilominus quedã specialia, vt gratia, virtutes, perseverantia in bono & huiusmodi quæ dantur quibusdam specialiter & singulariter. Quia autē commune præcedit ordine nature id quod est speciale, volũtas diuina prout respectu communia dicitur antecedens prout specialia dicitur cõsequens, & isto modo vult deus omnes homines saluos fieri voluntate antecedente non autē volũtate consequente. Voluntas autem antecedens non semper impletur, quia non est voluntas simpliciter, nec volitum voluntate antecedente solum, est volitum simpliciter, sed secundum quid. Nam voluntas de salute alicuius est voluntas practica quæ necessario respicit condiciones particulares suppositorum quorum sunt actiones, hoc autem nõ facit antecedens sed consequens, & ideo quæ vult deus voluntate antecedente solum, nõ simpliciter vult propter quod non oportet impleri.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum deus velit mala fieri.

Thom. 1. q. 19. ar. 9.

Secundum quæritur verum deus velit mala fieri. Et videtur quod sic, quia deus vult omne bonum, & omne quod confert ad perfectionẽ vniuersi quã principaliter intendit, sed mala fieri est bonum, confert etiam ad perfectionẽ vniuersi, ergo &c. Minor probatur per Aug. in Enchir. vbi dicit sic, Quãuis ea quæ mala sunt in quantum mala sunt non sint bona, tamen vt non solum bona sed etiã sint mala: bonum est. Et rursus Aug. in Enchir. dicit q. illud quod dicitur malum bene ordinatum & loco suo positum eminentius commendat bona vt magis placeant & laudabiliora existant. Malum etiam confert ad perfectionem vniuersi (dicente Dion. 3. de Diu. no.) malum erit ad omnes, id est, quod vniuersi perfectionem conferens.

2 Item sicut deus est auctor gratiæ ita & nature, sed deus vult mala pœnæ fieri, quæ tamen priuãt bonum nature, ergo vult similiter fieri mala culpæ, quæ priuãt bonum gratiæ.

Inf. d. 47. q. 3. m. 9.